

АВТОМАГІСТРАЛЬ (від авто... і лат. *magistralis* — головний) — автомобільний шлях для високоінтенсивного і швидкісного руху **автомобільного транспорту**. Інші назви: магістральна автомобільна дорога, автострада. А. будують із двома проїзними частинами, кожна з яких — на загальному або відокремленому земляному полотні. Ширина розмежувальної смуги між проїзними частинами не менша 5 м. На відміну від ін. автомобільних доріг, А. не має перехрещень транспортних потоків на одному рівні (за допомогою дво- і багаторівневих розв'язок). Уздовж А. обладнують дорожні пункти заправки, профілактичного огляду й дрібного ремонту автомобілів, пасажир. та вантажні станції тощо, а також пішохідні переходи. В Україні А. належать до категорії автошляхів держ. значення і суміщені з міжнар. транспорт. коридорами та міжнар. А. категорії «Є» (див. **Автомобільна дорога**, карту «Автошляхи України»). Перша в Україні А. Київ — Бориспіль побудована у 1965–67. Нині в Україні існує 27 А. заг. протяжністю 9251 км (див. Табл.).

Табл. АВТОМАГІСТРАЛІ УКРАЇНИ

№ п/п	Найменування автомобільних доріг	Індекс та № доріг	Протяжність, км
1	Київ–Чернігів–Нові Яриловичі (на Гомель) Під'їзди до м. Чернігів	M-01	191,7 13,8
	<i>Всього:</i>		205,5
2	Кіпті–Глухів–Бачівськ (на Брянськ)	M-02	243,2
3	Київ–Харків–Довжанський (на Ростов-на-Дону) Під'їзди: до аеропорту м. Бориспіль до аеропорту м. Харків до м. Харків	M-03	853,9 2,8 10,9 1,0
	<i>Всього:</i>		868,6
4	Київ–Луганськ–Ізварине (на Волгоград через Знамянку, Дніпропетровськ, Донецьк)	M-04	847,7
5	Київ–Одеса Обхід м. Одеса	M-05	454,8 24,6
	<i>Всього:</i>		479,4
6	Київ–Чоп (на Будапешт через Львів, Мукачеве, Ужгород) Під'їзди: до м. Житомир до м. Львів	M-06	845,7 10,0 7,2
	<i>Всього:</i>		862,9
7	Київ–Ковель–Ягодин (на Люблін)	M-07	487,6
8	Устиług–Луцьк–Рівне	M-08	158,0
9	Львів–Рава Руська (на Люблін)	M-09	62,5
10	Львів–Краковець (на Краків) Західний обхід м. Львів	M-10	65,2 16,0
	<i>Всього:</i>		81,2
11	Львів–Шегіні (на Краків)	M-11	75,5
12	Львів–Кіровоград–Знамянка (через Вінницю) Під'їзд до м. Вінниця	M-12	703,1 2,4
	<i>Всього:</i>		705,5
13	Кіровоград–Платонове (на Кишинів через Любашівку)	M-13	257,2
14	Одеса–Мелітополь–Новоазовськ (на Таганрог) Під'їзди до м. Херсон	M-14	615,4 6,5
	<i>Всього:</i>		621,9
15	Одеса–Рені (на Бухарест) Під'їзди до м. Ізмаїл	M-15	293,0 38,0
	<i>Всього:</i>		331,0
16	Одеса–Кучурган (на Кишинів)	M-16	58,4
17	Сімферополь–Феодосія–Керч	M-17	212,8
18	Сімферополь–Ялта–Севастополь	M-18	149,4
19	Доманове (на Брест)–Ковель–Чернівці–Мамалига (на Кишинів)	M-19	487,5
20	Житомир–Чернівці–Тереблече (на Бухарест через Хмельницький)	M-20	361,0
21	Городище–Рівне–Старокостянтинів (через Сарни) Під'їзди до м. Рівне	M-21	302,3 4,6
	<i>Всього:</i>		306,9
22	Одеса–Іллічівськ	M-22	14
23	Ульянівка–Миколаїв (через Вознесенськ)	M-23	208,9
24	Херсон–Красноперекіпськ–Сімферополь	M-24	246,0
25	Красноперекіпськ–Джанкой–Феодосія	M-25	193,9
26	Харків–Сімферополь–Севастополь Обхід м. Сімферополь	M-26	683,9 12,1
	<i>Всього:</i>		696,0
27	Харків–Щербаківка (на Белгород)	M-27	28,5
	<i>Разом:</i>		9251,0

А. Київ — Чоп збігається з напрямком міжнародного транспорт. коридору № 3 (Берлін — Дрезден — Вроцлав — Львів — Київ); А. Харків — Сімферополь — Севастополь — це найкоротший шлях, що з'єднує Сх. Україну з центр. обл. РФ та відкриває вихід до Чорного м.; А. Київ — Одеса перетинає Україну з Пн. на Пд., з'єд-

нуючи Балтійське та Чорне моря, у далекому минулому її попередником був поштовий тракт, прокладений для гужового транспорту; А. Київ — Харків — Довжанський проходить через Полтаву та ін. великі пром. міста України, частина цієї А. (Київ — Бориспіль) з'єднує столицю України з аеропортом міжнар. значення у Борисполі, при її буд-ві вперше у світ. практиці застосовано кольор. асфальти окремими смугами. А. Одеса — Мелітополь — Новоазовськ, яку автомобілісти називають «Чорноморка» (через Херсон, Маріуполь) об'єднує в єдину транспорт. мережу пд. обл. України, зміцнює їх екон. зв'язки, сприяє розвитку туризму, адже неподалік розташовано низку заповідників та примор. курортів; А. Київ — Ковель — Ягодин («Варшав'янка») — найкоротший шлях, що з'єднує Київ з Польщею; А. Сімферополь — Ялта — Севастополь із

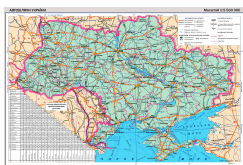
тролейбусним рухом до Ялти — перша споруда такого типу не лише в Україні, а й у Європі — проходить повз численні курорти, пам'ятки архітектури й культури; А. Київ — Луганськ — Ізварине (на Волгоград через Знам'янку, Дніпропетровськ, Донецьк) з'єднує великі с.-г. р-ни Черкас. та Кіровогр. обл. з пром. Донбасом тощо.

Рекомендована література

1. Бабков В. Ф. Проектирование автомагистралей. Москва, 1966;
2. Його ж. Современные автомобильные магистрали. Москва, 1974;
3. Старовойда В. П. Ввідні та кільцеві автомагістралі. К., 1980.

В. Я. Савенко, В. В. Петрович

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Автомагістраль / В. Я. Савенко, В. В. Петрович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42432>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).